

Reactie NVVB op vragen over brief Volksreferendum

Veel gemeenten hebben afgelopen week een brief ontvangen van Stichting Burgercomité Nederland met de vraag om medewerking van de gemeente over het beschikbaar stellen van materiaal, de verzorging voor vrijwilligers, als ook het verzoek om een oogje te houden op de gang van zaken door de stembureauvoorzitter.

Enkele gemeenten hebben het Informatiepunt van de Kiesraad en BZK om informatie gevraagd om het verzoek af te kunnen doen. De reactie die deze gemeenten hebben gekregen staat hieronder.

De NVVB schaart zich achter deze reactie. We willen gemeenten er op attenderen dat het initiatief mogelijk een verwarrend beeld kan oproepen bij de kiezer. De NVVB adviseert u om hieraan geen medewerking te verlenen. Mocht u hieraan wel medewerking willen verlenen, dan wijzen wij u met nadruk op onderstaande uitleg.

Reactie aan gemeenten

Op 20 maart 2019 vinden er in de stemlokalen in uw gemeente al minimaal twee stemmingen plaats: een provinciale staten- en een waterschapsverkiezing. Artikel J 6 van de Kieswet bepaalt dat de gemeenteraad kan bepalen dat tegelijkertijd in het stemlokaal ook een, door de gemeenteraad uitgeschreven, stemming plaatsvindt. Denk bijvoorbeeld aan een op grond van een dorpsraadverordening te organiseren dorpsraadverkiezing. Daarvan is in casu geen sprake. Hieruit volgt dat een zogenoemd volksreferendum niet tegelijkertijd met een stemming op grond van de Kieswet in het stemlokaal kan plaatsvinden. De Kieswet staat het niet toe.

Als het Burgercomité niet in het stemlokaal, maar daarbuiten (edoch binnen het gebouw waarin het stemlokaal zich bevindt) zitting neemt, is er strikt genomen iets meer mogelijk. Ook dan moet echter voorkomen worden dat zich bij het stemlokaal omstandigheden voordoen die de behoorlijke voortgang van de zitting van het stembureau onmogelijk maken (artikelen J 35-J 38 van de Kieswet). Het moet voor kiesgerechtigden duidelijk zijn welke stemmingen er door de overheid worden georganiseerd, wat deze inhouden en hoe deze verlopen. Dat betekent dat het voor kiezers volstrekt duidelijk moet zijn dat het volksreferendum van het Burgercomité niet wordt georganiseerd door, en niet onder controle staat van, de gemeente en dat deelname eraan niet verplicht is (en door kiezers ook niet als zodanig wordt ervaren). Als dat niet of onvoldoende duidelijk is, ligt het niet voor de hand om hieraan mee te werken. Anderzijds staat de Kieswet er niet aan in de weg dat derden buiten het stemlokaal, enquêtes, een exit poll of een volksreferendum houden.

Wat de voorzitter van het stembureau betreft: van hem (of haar) kan niet worden gevraagd om ook de gang van zaken van het volksreferendum in het oog te houden (dat bovendien plaatsvindt buiten het stemlokaal). Dit zou teveel beslag leggen op de werkzaamheden van de voorzitter voor de officiële stemmingen. Ook zijn gemeenten uiteraard niet verplicht om vrijwilligers van het Burgercomité bij wijze van service te verzorgen met bijvoorbeeld een lunch.

Mocht u nog vragen hebben, kunt u hiervoor terecht bij het Informatiepunt Verkiezingen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Kiesraad.

Het informatiepunt is te bereiken op werkdagen tussen 09.00 en 17.00 uur op nummer 070-4267329 of via e-mail: informatiepunt@kiesraad.nl